

ERIK HULSEGGE

HAALF ZEUVEN

COLUMNS

TT-GEVOEL

In de laatste week van juni kwam de koorts in ons dorp. Motorkoorts. Bertje van vooraan op de Hoofdweg en Eltje van Tranendal haalden de motor uit de schuur en wij dorpsknuppeltjes transformeerden onze fietsen in een motor met oude poetsblikjes, wasknijpers en een rekkertje.

TT. Als leutje rooie wist ik niet wat het betekende, maar het was synoniem voor 'Azzen' en motoren. Wij waren op de schelpenpaadjes in Hoge Waaln of van de heuvel in de nieuwbouw Jumping Jack Middelburg, Wil 'de Witte Reus' Hartog en 'Den Boet' van Dulmen. Japie van de hoek was Giacomo Agostini, maar die kon ook het hardst fietsen van allemaal.

Na het avondeten reden we stiekem naar de brug over het Winschoterdiep in het dorp verderop. Bij de brug stonden of zaten honderden mensen. Op tuinstoelen, op bierkratjes of gewoon in de achterbak van de auto. De mensen kwamen maar voor één ding: motoren. Maar, nu ik er over nadenk, toch ook wel een beetje voor het bier in die kratjes.

Snelweg A7 was nog niet eens een tekening. Al het verkeer richting Stad ging over de weg langs het Winschoterdiep. Dorp na dorp. Brug na brug. Stoplicht na stoplicht. Aan de vooravond van de TT in Assen reed heel motorrijdend Duitsland, Denemarken, Zweden, Finland en een verdwaalde Litouwer over die weg. En bij elke brug en stoplicht moest er worden gestopt. Ik ruik nog de lucht van verbrande ricinus Castrol R40-raceolie, ik voel nog het knetterend geronk van de Harley's in mijn buik, ik hoor nog

het gejuich als de grootste durfallen een wheelie maakten voor het dankbare publiek.

Op de terugweg over de brug maakten wij ook wheelies op onze fietsmotoren. Gevieren naast elkaar. Henkie, Japie, Sjonnie en ik.

‘Whoee, whoee whoee,’ komt een fietsende man ons onverstaanbaar achterop. Wij lachen. Maar dat vergaat snel. De onverstaanbare dikke man die er met een even dikke snor uitziet als een knuffelbeer, wordt een woest monster.

‘Ik knup joe om die lanteerns tou,’ is zijn woeste en ineens verstaanbare taal. Hij wil ons om de lantaarnpalen knopen. Dat is niet wat wij willen. Dus gaan we er hard vandoor.

Mijn drie vriendjes vluchten over het zandpad langs crossbaan De Roege Bulten, maar ik fiets net te ver aan de buitenkant waardoor die vluchtweg door de woeste berenman is geblokkeerd. Ik rij hard rechtdoor. De man kiest mij om achteraan te gaan. Het geknetter van de wasknijper op het blikje bij mijn voorwiel klinkt plotseling heel onheilspellend.

Ik hijg net zo hard als het wasknijpergeknetter. In de verte doemt Hoantje Patat op. De snackbar op de driesprong van drie dorpen. Tegenover het standbeeld van de Slag bij Heiligerlee. Een nieuwe Slag wil ik voorkomen. Dus vlucht ik Hoantje Patat binnen en bestel hijgend patat met een kroket. De woeste berenman rijdt slingerend langs. Z’n blik is troebel van de drank. Alsof-ie nooit een bang jongetje met rood haar heeft achtervolgd. Ik heb niet genoeg geld voor patat én kroket. Haan in zijn witte schort en dikke buik krabt even achter zijn oor. ‘Eet mor lekker op mejonkie. Kriegst van mie.’

Een maand later gingen we ’s zondagsmiddags patat halen. De woeste berenman was er ook. Hij zat met een troebele blik achter de gokkast. Henkie haalde een punaise uit het aanplakbiljet van

toneelvereniging Dindua en drukte die even later vakkundig in de band van de fiets van de berenman, die tegen de zijmuur van de snackbar was geparkeerd. Proestend fietsten we terug over het spoor naar ons eigen dorp. De berenman heeft nooit geweten hoe die middag zijn band lek ging.

Jaren later, zittend op een krat bier aan de TT-baan in de Strubben onder een stuk plastic tegen de regen met slapende, dronken mensen om mij heen, voelde ik nog de angst. Tegelijkertijd besefte ik dat het gevoel van die vrijdagavond aan de weg langs het Winschoterdiep mijn TT-gevoel is. Meer dan de races zelf. Door de vierbaans-snelweg is dat gevoel er al heel lang niet meer. Wat rest is weemoed.

Ik sta in de voordeur ons tuintje te bewonderen. Onze vervallen en niet meer te herkennen architectonische rotstuintje is in enkele dagen veranderd in een degelijk toentje met grasveldje, paadje en terrasje. De straat haalt opgelucht adem. Ze zijn verlost van de lelijke jungle van nummer 13.

Lientje komt de straat in, wandelend met haar witte opoefiets aan de hand. 'Baand lek,' roept ze al van ver. Op de oprit peutert ze leunend over haar stuur een punaise uit de voorband.

'Goud gevuil, hè,' zeg ik. 'Dat TT-gevuil...'. Lientje denkt dat ik het over de tuin heb en kijkt me aan of ik van een andere planeet kom. Ook al leg ik het uit: het TT-gevoel zal ze waarschijnlijk nooit begrijpen.

'Kom laiverd. Wie goan t blikje Solutie eem opzuiken,' en ik sla liefkozend een arm om haar heen.

CONDUCTEUR, HET SPIJT ME

Ik zit in de trein. Helemaal alleen. Helemaal achteraan. Dat helemaal achteraan is de eerste klas. Eigenlijk mag ik daar niet zitten, want ik heb geen kaartje voor een eersteklasstoel. Dat ik daar zit is langzaam en stilzwijgend gekomen. Ik zit er in een ongeschreven wet.

Als de trein in de spits overvol is, mag je ook in de eerste klas plaatsnemen, zo luidt de afspraak. Ik weet alleen niet wie dat bedacht heeft, de spoorwegmaatschappij waarschijnlijk niet, maar mijn sporadisch reisgenoot Peter heeft me het een keer verteld, toen voor we voor het eerst getweeën eerste klas naar Stad reisden.

Op deze mooie, zonnige schoolvakantiedag is het niet druk in de trein, maar uit gewoonte zit ik dus eerste klas met mijn rug tegen de achterste 'cockpit' van de trein. In dit geval de Riemer en Annie. Een Friese trein op een Groningse lijn, bedenk ik, omdat de Van der Veldetjes toch echte Heerenveense Friezen zijn.

In Scheemda en Zuidbroek stopt de trein zonder ook maar een passagier in of uit te laden. In Sappemeer-Oost stapt een man mijn deel van de coupé binnen. Keurig gekleed in pantalon met een blauw colbert en een zwarte leren tas aan zijn schouder. Zijn dikke bos grijzend haar ligt nonchalant op zijn hoofd. Hij monstert mij en groet: 'Morge!' Ik monster hem en groet terug: 'Morge'. Hij gaat naast me zitten aan de andere kant van het gangpad.

Wat zou-ie doen voor de kost? Ik vraag het mezelf af als de trein alweer op weg is naar het volgende station. Hij lijkt wel een beetje op een arts. Onderwijzer misschien. Of zou hij op het provinciehuis

werken? Het antwoord komt als in Hoogezand een lange, rijzige man instapt. Hij herkent de man naast mij. Aan zijn lach te zien een welkome herkenning.

Terwijl hij tegenover hem gaat zitten en dus schuin tegenover mij, zegt hij. ‘Das lang geleden.’ Het begin van een bijpraatsessie van twee mannen in een trein. Ze hebben een gezamenlijke verleden. De school komt voorbij. En een gezamenlijke passie: FC Groningen. De een gaat nog om de week. De ander nog een paar keer paar jaar. De een denkt dat het helemaal goed gaat komen met ‘die Faber’. De ander heeft er een hard hoofd in.

Maar dan komt het. De lange man vraagt: ‘Bevalt het nog een beetje op de trein?’ De man naast mij werkt dus op de trein. ‘Och, ik doe dat alweer zo lang...’ is het iets ontwijkende antwoord. De lange man tegenover hem wacht op wat er verder gaat komen. ‘Vroeger was het wel veel leuker. Er is de laatste jaren zoveel veranderd...’

Hij verhaalt over de werktijden. De avond ervoor was hij ver na twaalven thuisgekomen om nu de volgende ochtend weer om tien uur te moeten beginnen. Over de vluchtelingen. ‘Sommigen gaan gewoon in de trein zitten zonder kaartje. Net of je in Syrië geen kaartje moet kopen. Maar daar mag je niks van zeggen, want dat is niet politiek correct...’

Over de reizigers. Ze hebben geen geduld meer. ‘Laatst had de trein drie minuten vertraging. Komt er een kerel naar me toe. Of ik helemaal gek was geworden. Ik antwoord keurig dat de trein ietsje vertraging heeft. Zegt die kerel : ‘Wil je dood? En hij maakt een gebaar met zijn vinger langs zijn keel. Das toch niet normaal?’

Ik zit ernaast met schaamrood op de kaken. Een paar dagen eerder had ik op de sociale media mijn gal gespuwd over een trein

die niet kwam. Nou ja, hij kwam wel, alleen vijf minuten later. Ik wil wel onder de bank kruipen.

Dan komt de conducteur, te zien aan zijn kledij en zijn handcomputer, ons deel van de trein binnen. Andermaal komt er een blik van herkenning met de man naast mij. ‘Mag ik uw kaartje even zien?’ De toon is met een schaterlach niet erg serieus. ‘Moi collega, al weer vroeg bij pad ja,’ komt er meteen achteraan. De man naast mij is dus ook conducteur. ‘Joa man. Ik vertel net hier aan hem (hij knikt naar de man tegenover) hoe ’t tegenwoordig is op de trein. Ik heb het nog niet eens over lichamelijk geweld gehad.’

De conducteur van dienst doet ook een duit in het zakje van het gesprek. Hij heeft al twee keer een paar flinke klappen gehad. ‘Een keer door zo’n drugskikker zonder kaartje en een keer door een psychisch gestoord wijf.’ ‘Dat je dit werk nog kan doen?’, zegt de derde man in het gezelschap met enige verbazing in zijn stem. ‘Och, ik kan heel snel vergeten. En da’s maar goed ook. Veel collega’s kunnen dat niet. Je ziet ze bij bosjes afhaken. Maar daar hoor je niemand over...’

Als het gesprek ten einde is, vraagt hij mij naar mijn kaartje. Ik geef hem mijn ov-chipcard voor de tweede klas en dus niet de eerste klas. Hij haalt hem langs zijn zakcomputer. ‘Ja, mijnheer. Conducteurs zijn de beroerdste niet,’ en hij geeft me een vette knipoog.

Als ik op station Europapark uitstap, groeten de mannen mij hartelijk en wensen mij een heel fijne werkdag.

Het wandelingetje naar de Mediacentrale duurt veel langer dan anders. Onbewust neurie ik een heel oud liedje....

*Op het perron van een heel klein station met in de verte de trein
Op dat station stond een jochie alleen, het huilen leek hem nabij.*